

Advies Natuurwaarden
herontwikkelingslocatie Vechtdal College

BügelHajema

Plek voor ideeën

**Advies Natuurwaarden
herontwikkelingslocatie Vechtdal College**

Inhoud

Rapport en bijlagen

24 maart 2014

Projectnummer 115.00.16.54.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Plangebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging en huidige situatie	7
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Gebiedsbescherming en effectbepaling	9
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	9
3.2	Omgevingsvisie Overijssel- Ecologische Hoofdstructuur	10
3.3	Omgevingsvisie - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur	11
4	Soortenbescherming en effectbepaling	13
4.1	Vaatplanten	13
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	14
4.3	Zoogdieren - overige	15
4.4	Vogels	15
4.5	Amfibieën	16
4.6	Reptielen	16
4.7	Vissen	17
4.8	Dagvlinders	17
4.9	Libellen	17
4.10	Overige ongewervelden	18
5	Conclusie en consequenties	19
5.1	Beschermde gebieden	19
5.2	Beschermde soorten	19
5.3	Uitvoerbaarheid	20
6	Bronnen	21
6.1	Veldbezoek	21
6.2	Media	21
6.3	Literatuur	21

Bijlagen

Inleiding

De gemeente Hardenberg is voornemens een bestemmingsplan op te stellen ten behoeve van de herontwikkeling van de voormalige locatie van het Vechtdal College op het perceel Langewijk 43 te Dedemsvaart. Een en ander betekent dat de huidige bebouwing dient te worden gesloopt. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

AANLEIDING

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de bovengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en de provinciale structuurvisies en provinciale verordeningen. Waar nodig wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het plangebied wordt weergegeven in figuur 1. In bijlage 2 is het betreffende kilometerhok aangegeven.

PLANGEBIED

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

OPZET VAN HET RAPPORT

- beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen;
- beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden;
- conclusies en consequenties.

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

INFORMATIE

- bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.

Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (rood) (bron ondergrond: Topografische Dienst)

BEOORDELING	Op basis van de bekende gegevens en het veldbezoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Het is mogelijk dat het onderzoek aantoont dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Waar nodig wordt aandacht geschonken aan eventuele mitigerende en compenserende maatregelen.
BEVINDINGEN	Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.

Plangebied en voorgenomen plannen

2.1

Ligging en huidige situatie

De locatie van het Vechtdal College ligt aan de Langewijk 43 in de kom van Dedemsvaart, zie figuur 1. Het terrein is grotendeels verhard en bebouwd. De bestaande bebouwing wordt momenteel gebruikt voor diverse jeugdactiviteiten. De bestaande bebouwing zal worden gesloopt.

Figuur 2: Luchtfoto plangebied, bron: Google Maps

Figuur 2a: Delen van de voorgevel

Figuur 2b: links voorgevel van de bebouwing en rechts verharding en bebouwing aan de achterzijde

Rondom de bebouwing en de verharding zijn betrekkelijk smalle groenstructuren aanwezig. Deze bestaan uit gazon, heggen, solitaire bomen en sierheesters. Er staan onder meer beukenheggen, laurierhagen, zomereik, berk, paardenkastanje en prunussoorten.

2.2

Voorgenomen plannen

De gemeente is voornemens om de locatie te herontwikkelen, waarbij uiteindelijk de bestaande bebouwing wordt gesloopt en nieuwbouw wordt gepleegd. Het plangebied is in twee delen op te splitsen. Aan de zijde van de Langewijk ligt een concreet ontwerp voor de nieuwbouw van woningen, in drie gebouwen die het uiterlijk hebben van een dubbele woning. In ieder gebouw worden twee beneden- en twee bovenwoningen gerealiseerd. Voor het zuidelijke deel van het gebied is momenteel nog geen concrete invulling bekend. Wel is het voornemen om hier woningbouw te realiseren. Ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe woningen, zal met de sloop van de bestaande bebouwing tevens de bestaande beplanting grotendeels of geheel worden verwijderd. Het is momenteel nog onduidelijk hoe de nieuwe groenstructuren eruit komen te zien.

G e b i e d s b e s c h e r m i n g e n e f f e c t b e p a l i n g

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 en de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009 (zie bijlage 1).

3.1

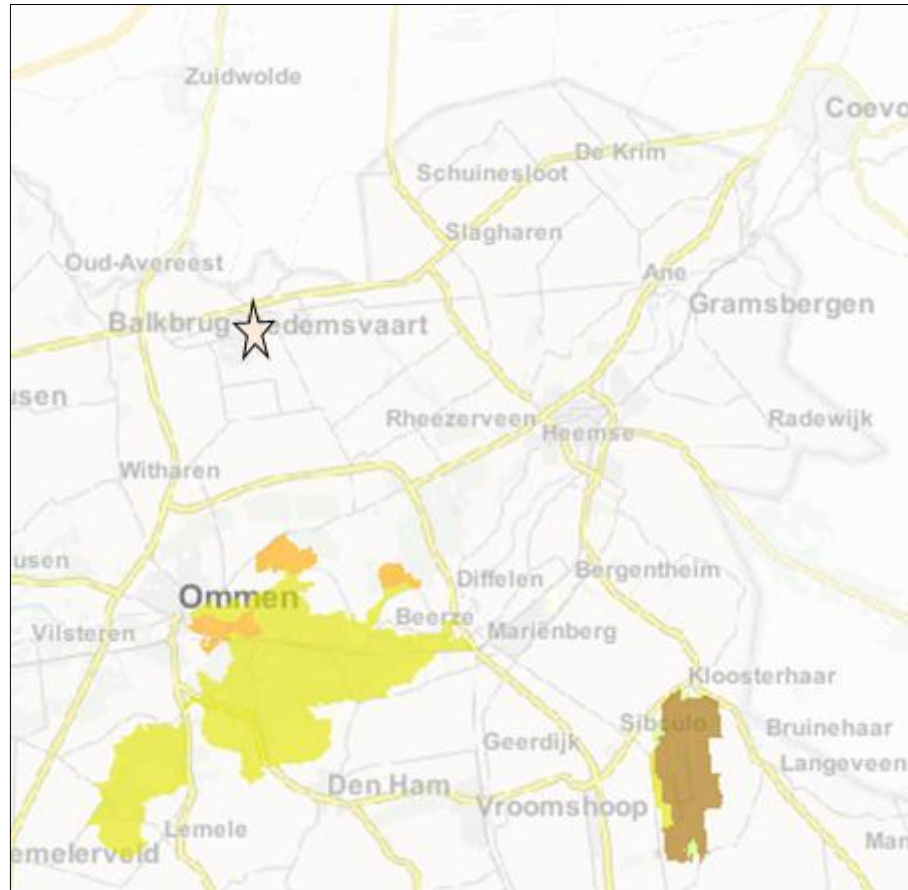
Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. De ligging van beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 3. De dichtstbijzijnde beschermde gebieden zijn de Natura 2000-gebieden Vecht en Beneden Regge en de Engbertsdijkvenen. Vecht en Beneden Regge ligt op circa 7 km ten zuiden van het plangebied, de Engbertsdijkvenen op circa 15 km ten zuid-zuidoosten van het plangebied. Gezien de aard van de ingreep is de afstand ruim voldoende om negatieve effecten uit te sluiten.

INVENTARISATIE

De planontwikkeling heeft geen negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden.

EFFECTEN/CONCLUSIE

Figuur 3. Ligging beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 nabij plangebied (roze asterisk), geel/oranje: Vecht Beneden-Regge, Bruin: Engbertsdijksvenen. (Bron: EL&I kaartenmachine)

3.2

Omgevingsvisie Overijssel- Ecologische Hoofdstructuur

INVENTARISATIE	Het plangebied grenst niet aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (zie ook figuur 4). Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van de EHS betreft het Reestdal ten noorden van Dedemsvaart en ligt op iets minder dan 1 km afstand van het plangebied.
EFFECTEN EN CONCLUSIE	De ontwikkelingen binnen het plangebied zijn in relatie tot de afstand tot de EHS, van dien aard dat geen negatieve effecten op de EHS op zullen treden.

Figuur 4. EHS (donker groen) rondom het plangebied (oranje ster).
(bron: actualisatie EHS 2013, Omgevingsvisie Overijssel)

3.3

Omgevingsvisie - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur

Vanuit de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid) wordt specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden en belangrijke weidevogel- en ganzengebied, die buiten de Ecologische Hoofdstructuur vallen. Dergelijke gebieden bevinden zich niet in of direct rond het plangebied. Er treden daarom geen negatieve effecten op, op natuurwaarden buiten de EHS.

INVENTARISATIE EN EFFECTEN

Soortenbescherming en effectbepaling

Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, worden in dit rapport respectievelijk de benamingen licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een eigen afwijkend beschermingsregime; ze vallen zowel onder het middelzware als strenge beschermingsregime.

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken (opgave van Quickscanhulp (1), zie bijlage 2), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortgroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het plangebied is op 13 februari 2014 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna. Gezien de aard van het plangebied en op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan van vrijwel alle soortgroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied. Een uitzondering betreft de vleermuizen.

VELDBEZOEK

4.1

Vaatplanten

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit verharding en bebouwing. Oorspronkelijk natuurlijke beplanting komt nagenoeg niet voor. Wel staan er veel solitaire bomen waaronder ook enkele inheemse soorten zoals zomereik, zachte berk en hulst. Voor het overige bestaat de beplanting uit gazon, sierheesters (onder andere wingerd, kardinaalsmuts), enkele laurierhagen en prunussoorten. Beschermde planten zijn niet aangetroffen en worden gezien de terreinomstandigheden ook niet verwacht.

INVENTARISATIE

EFFECTEN EN CONCLUSIE Als gevolg van de werkzaamheden zullen geen beschermde planten verloren gaan of worden aangetast.

4.2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE Uit de bronnen (bijlage 2) blijkt dat de gewone dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en laatvlieger in de omgeving voorkomen. De omgeving van het plangebied maakt weliswaar deel uit van de bebouwde kom. Maar het gebied is vrij ruim van opzet met veel open plaatsen en groenstructuren. Gezien deze terreinomstandigheden is het waarschijnlijk dat vleermuizen in en rond het plangebied voorkomen. Het plangebied zelf heeft hooguit een beperkte waarde als foerageergebied voor vleermuizen. Tevens zijn de solitaire bomen in het plangebied dusdanig jong dat hier geen verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zullen zijn. Echter, in de bestaande bebouwing zijn verblijfplaatsen van vleermuizen niet uitgesloten. Zoals op de foto's in figuur 2a en 2b is te zien, zijn er langs de gevels metalen daklijsten gemonteerd. Tussen de gevel en de daklijsten bevinden zich kieren waardoor vleermuizen naar binnen kunnen komen. Tevens staat er op het gebouw een oude schoorsteen (figuur 2a links) die mogelijk verblijfplaatsen bevat. Tot slot bevindt zich op de zuidzijde van het terrein een hoger gebouw met enkele open stootvoegen in de bakstenen gevels (figuur 2b rechts). Hiermee kunnen vleermuizen toegang krijgen tot de spouw waar zich verblijfplaatsen kunnen bevinden.

EFFECTEN Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, worden deze vernietigd bij de sloop van de huidige bebouwing. Dit is een overtreding van de Flora- en faunawet. Vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen zullen naar verwachting niet worden aangetast.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de voorkomende soorten ontstaan, maar een onvoldoende beeld van de gebruiksfuncties. Alle vleermuissoorten, alsmede hun vaste verblijfplaatsen zijn streng beschermd. Als gevolg van de sloop van de bebouwing worden mogelijk vaste verblijfplaatsen vernietigd en verstoord (artikel 11 Ffw). Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (artikel 9 Ffw). Nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van verblijfplaatsen vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Overeenkomstig het vleermuisprotocol¹ dient de bebouwing verspreid over de periode van mei tot oktober enkele malen te worden onderzocht op het gebruik door vleermuizen. Voor het vernietigen van een verblijfplaats van vleermuizen is het nodig een ontheffing aan te vragen. Onderdeel van de ontheffingsaanvraag is een activiteitenplan.

¹ GaN, NGB en Zoogdierverseniging, 2013 Vleermuisprotocol versie 27 maart 2013, Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, www.gegevensautoriteitnatuur.nl, Utrecht.

Hierin worden onder andere mitigerende maatregelen beschreven om negatieve effecten op vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen en te verzachten. Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen zal nader onderzoek naar vleermuizen moeten plaatsvinden.

4.3

Zoogdieren - overige

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen. Uit de bronnen (bijlage 2) komt het voorkomen van middelzwaar beschermde steenmarter en eekhoorn in de omgeving naar voren. Het plangebied zelf lijkt voor deze soorten ongeschikt. Voor eekhoorn zijn te weinig bomen aanwezig en voor steenmarter bevinden zich geen geschikte openingen in de bebouwing. Naar verwachting komen wel enkele licht beschermde muizensoorten voor als veldmuis en rosse woelmuis en spitsmuis als huisspitsmuis.

INVENTARISATIE

Ten behoeve van de ontwikkelingen zal de bodem worden vergraven, waardoor leefgebied van een aantal licht beschermde soorten muizen mogelijk verloren gaat en enkele vaste verblijfplaatsen worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortgroep overige zoogdieren ontstaan. In het plangebied komen mogelijk enkele licht beschermde soorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

CONCLUSIE

4.4

Vogels

Het plangebied bevat hoofdzakelijk bebouwing en verharding en is daarmee voor de meeste vogelsoorten een ongeschikt leefgebied. Er zal door soorten als merel, vink, koolmees wel worden gevoerd. In de bomen en het struweel kunnen vogels als houtduif, merel en vink tot broeden komen. De bebouwing is ongeschikt voor gebouw-bewonende vogelsoorten als huismus en gierzwaluw.

INVENTARISATIE

De beperkte waarde als broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal veranderen als gevolg van de ontwikkelingen. De nieuwe situatie zal echter niet ongunstiger zijn voor broedende en/of foeragerende vogels.

EFFECTEN

Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortgroep vogels ontstaan. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

4.5

Amfibieën

INVENTARISATIE In het plangebied zelf is geen open water aanwezig. Voortplantingsverblijfplaatsen van amfibieën komen derhalve niet voor. Door het ontbreken van water en de schaarse beplanting is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor amfibieën. Onder het struweel kunnen hooguit incidenteel zwerfende exemplaren van licht beschermde soorten als gewone pad, bastaardkikker en/of meerkikker voorkomen.

EFFECTEN Bij graafwerkzaamheden zullen terreindelen worden vergraven, waardoor mogelijk incidenteel zwerfende exemplaren worden gedood.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortgroep amfibieën ontstaan. In het plangebied komen hooguit incidenteel licht beschermde soorten voor. Het kan daarbij gaan om gewone pad, bastaardkikker en meerkikker. Er kunnen in dat geval enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

4.6

Reptielen

INVENTARISATIE Uit het raadplegen van verschillende bronnen komt naar voren dat in de omgeving van het plangebied de middelzwaar beschermde levendbarende hagedis

voorkomt. Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide, oude heidevel- den en langs spoorwegen.

Binnen het plangebied is echter geen geschikt biotoop voor reptielen aanwe- zig. Er worden derhalve geen reptielen verwacht.

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortgroep reptielen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op reptielen verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.7

Vissen

In het plangebied komen, als gevolg van de afwezigheid van oppervlakte wate- ren, geen vissen voor.

INVENTARISATIE

Door de ontwikkelingen gaat er geen leefgebied verloren en er treden tevens geen negatieve effecten op vissen op.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.8

Dagvlinders

Door het huidige gebruik is het plangebied geen hoogwaardig leefgebied voor dagvlinders. In het plangebied komen wel enkele nectar- en waardplanten voor van algemene, niet beschermde soorten zoals kleine vos en klein koolwitje.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortgroep dagvlinders ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelin- gen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.9

Libellen

Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor beschermde libellen aanwezig; daarnaast komt uit het raadplegen van verschillende bronnen naar voren dat in de ruime omgeving van het plangebied geen waarnemingen van beschermde libellen bekend zijn.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortgroep libellen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen treden geen effecten op beschermde soorten op.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.10

Overige ongewervelden

INVENTARISATIE	Met het oog op de aanwezige biotopen de verspreiding in Nederland worden binnen en direct rond het plangebied geen beschermde overige ongewervelde soorten verwacht.
EFFECTEN/CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortgroep ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 liggen op ruime afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Er worden derhalve geen negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden verwacht. Ook ten aanzien van de EHS treden geen negatieve effecten op. De activiteit is op het punt van punt van natuur niet in strijd met de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009.

5.2

Beschermde soorten

Uit het onderzoek komt naar voren dat het plangebied een beperkte natuurwaarde kent. Desondanks zijn in het plangebied beschermde natuurwaarden aanwezig. Hieronder worden relevante aspecten opgesomd:

- Binnen het plangebied wordt de aanwezigheid van enkele licht beschermde soorten uit de soortgroepen amfibieën en grondgebonden zoogdieren verwacht. Voor licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.
- Bij het uitvoeren van de bouw- en inrichtingswerkzaamheden tijdens het broedseizoen van vogels kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels worden verstoord en/of vernield. Wanneer bij de planning en uitvoering van de bouw- en inrichtingswerkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels (zie voorwaarden paragraaf 4.4) kan overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet op dit gebied worden voorkomen.
- Ten aanzien van strenger beschermde soorten is een onvoldoende beeld ontstaan van de soortgroep vleermuizen. Derhalve zal nader veldonderzoek moeten plaatsvinden naar vleermuizen. Overeenkomstig het vleermuisprotocol² bestaat dit onderzoek uit twee veldbezoeken in de periode 15 mei tot 15 juli en twee veldbezoeken in de periode 15 augustus.

² GaN, NGB en Zoogdierverseniging, 2013 Vleermuisprotocol versie 27 maart 2013, Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, www.gegevensautoriteitnatuur.nl, Utrecht.

tus tot 1 oktober. Wanneer verblijfplaatsen worden vastgesteld, dient te worden onderzocht of een ontheffing voor het verstoren van de verblijfplaatsen kan worden verkregen.

5.3

Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat behoudens de soortgroep vleermuizen, de aanwezige natuurwaarden geen belemmeringen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Ten aanzien van vleermuizen zal nog nader onderzoek moeten plaatsvinden.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie tot vijf jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Dit betreft een ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet of een besluit waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is (onder andere een besluit voor de Wro). Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, kan de sloop maximaal drie jaren worden uitgesteld zonder nader onderzoek. Ten aanzien van streng beschermde soorten geldt namelijk een houdbaarheidstermijn van drie jaar. Ten aanzien van lichter beschermde soorten geldt een houdbaarheidstermijn van vijf jaar. Indien de geplande sloop drie jaar na het vleermuisonderzoek plaatsvindt, dient een actualisatie van vleermuisonderzoek plaats te vinden. Een andere mogelijkheid is direct na de constatering dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn, potentiële invliegopeningen af te schermen met gaas. In dat geval mag ervan uit worden gegaan dat er zich ook op lange termijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing zullen bevinden.

Bronnen

6

6.1

Veldbezoek

Verkennend veldbezoek

VELDBEZOEKEN

Het plangebied en omgeving zijn op 13 februari 2014 door de heer drs. A. Brouwer bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Tijdens het bezoek zijn soorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was op 13 februari 2014 ten tijde van het veldbezoek bewolkt en regenachtig met een maximumtemperatuur van 7°C met weinig wind.

6.2

Media

1. www.quickscanhulp.nl Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de Nationale Databank Flora Fauna wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.
2. www.zoogdieratlas.nl. Zoogdieratlas.nl is een digitale verspreidingsatlas van zoogdieren. De verspreiding van zoogdieren wordt per provincie in kaart gebracht. Zoogdieratlas.nl is een initiatief van de Zoogdierverseniging. De Zoogdierverseniging werkt per provincie samen met diverse organisaties.

6.3

Literatuur

3. Bode, A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve en R. Zollinger, De Zoogdieren van Overijssel: Voorkomen, verspreiding (periode 1970-1998) en ecologie van de in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers in samenwerking met de Zoogdierenwerkgroep Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel, Zwolle 1999.
4. Dienst Landelijk Gebied, Handreiking Flora- en faunawet, Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestend-

- dig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, versie 1.1 (werkkader intern), 31 oktober 2008.
5. Dienst Regelingen, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, brief met referentie ffw2009.corr.046, 26 augustus 2009.
 6. Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleurmuizen: Onderzoek naar verspreiding (periode 1986-1993) en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
 7. Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
 8. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2012 (verspreidingsperiode 2003-2012), RAVON 51, jaargang 15 (5): blz. 119-132.
 9. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (verspreidingsperiode 1999-2006), EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. Opgave NDFF

Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voor zover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

TABEL 1

Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten

TABEL 2

ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:

- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- de activiteit moet een redelijk doel dienen.

TABEL 3	<p>Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">- er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn;- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;- er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn;- er wordt zorgvuldig gehandeld;- er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	<p>Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.</p>
AFWIJZING	<p>Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.</p>
GEDRAGSCODE	<p>Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.</p>
BEOORDELING	<p>Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRVs 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.</p>

Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.

De rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;
- **KW** kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- **GE** gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

BESCHERMDE GEBIEDEN

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie dit.

VERGUNNING

Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecooloog die gegevens beschreven.

ORIËNTATIEFA-
SE/VOORTOETS

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de ecooloog wordt gegeven, is voor de Natuurbeschermingswet 1998 het oordeel van het bevoegd gezag nodig (zie ook Vergunning). Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure,

BEOORDELING

tenzij het objectief overduidelijk is dat beschermde gebieden niet kunnen worden geschaad door de getoetste ontwikkeling.

VERGUNNINGAANVRAAG	Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonument is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscriteria een lichter afwegingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid.
ADC-CRITERIA	Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende reden van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.
INSTANDHOUDINGSDOELEN	De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.
AANGEWEZEN	Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162 Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve) aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van EL&I (gebiedendatabase). Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of de conceptaanwijzingsbesluiten.
BEHEERPLANNEN	Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden conceptbeheerplannen beschikbaar.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen van de rijksoverheid met betrekking tot de EHS. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In de Provinciale Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden;
- toekomstige natuurgebieden;
- beheergebieden.

BESCHERMDE GEBIEDEN

Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobnadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

BESCHERMING

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door een ecooloog wordt gegeven, is in het geval van effecten op de EHS het oordeel van het bevoegd gezag nodig. Dit komt overeen met de Natuurbeschermingswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is gewoonlijk het bevoegd gezag. In voorliggend rapport levert de ecooloog wel de argumenten voor dat besluit. Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure, tenzij het objectief overduidelijk is dat beschermde gebieden niet kunnen worden geschaad door de getoetste ontwikkeling.

BEOORDELING

Bijlage 2. Samenvatting Nationale Database Flora en fauna/Quickscanhulp.nl NDFF - quickscanhulp.nl 17-02-2014 15:18:48, kilometerhok: 227-513

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Gele helmbloem	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Kleine zonnedauw	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Lange ereprijs	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Veldsalie	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Waterdrieblad	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Roek	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Das	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Tweekleurige vleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II	1 - 5 km
Daslook	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Jeneverbes	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Rapunzelklokje	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Ronde zonnedauw	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Wilde gagel	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Kleine modderkruiper	Vissen	tabel II	1 - 5 km
Boomkikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
Heikikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
Poelkikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
heideblauwtje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	1 - 5 km
Groene glazenmaker	Insecten-Libellen	tabel III	1 - 5 km
Adder	Reptielen	tabel III	1 - 5 km
Grote modderkruiper	Vissen	tabel III	1 - 5 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	1 - 5 km
Havik	Vogels	tabel III	1 - 5 km
Wespendief	Vogels	tabel III	1 - 5 km
Zwarte Wouw	Vogels	tabel III	1 - 5 km
Baard- of Brandts	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Baardvleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Boommarter	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km

Colofon

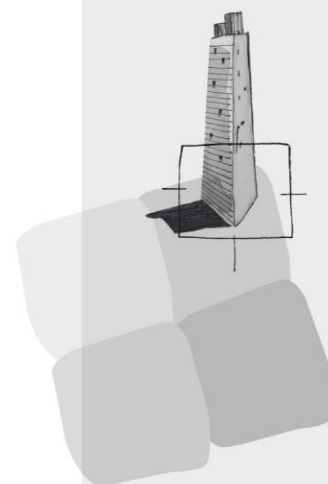
Opdrachtgever
Gemeente Hardenberg

Rapport
De heer drs. A. Brouwer
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer F. Wiersma
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
115.00.16.54.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort